

קאסוב'ע ליכטיגקייט

להאיר הלבבות מכבשן הקודש של
רבוה"ק צדיקי בית קאסוב זע"א

גליון ג'
פרשת לך לך תשפ"ג

לעבודת השי"ת ברוך הוא נקרא אדם שיש לו גדלות המה והשכל ואז אין לו שום מורא משום דבר. רק כשעוסק בדברים גשמיים אכילה ושתייה או שאר תאוות גשמיות וזה נקרא מצרים, אז חס ושלוש באין מוחין דקטנות ויכול לשלוט סיסרא אחרא וזה שאמר ר"י בר חנינא מעולם לא נצחני אדם, אם היה במוחין דגדלות לא היה ירא משום דבר רק אשה ותינוק ותינוקות שהם מורים על מוחין דקטנות ונצחו המה חס ושלוש ע"כ אמר מוסר זה לנו. (תורת חיים)

ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובוזהב וילך למסעיו מנגב ועד בית אל המקום אשר היה שם אהלה בתחילה (יג, ב-ג) גם בעת שהקב"ה משפיע שפע צריך להיזהר בקיום מצוותיו

וי"ל הכוונה עפ"מ דמוכא בספה"ק לפרש 'ואברם כבד מאד' לאברהם היה למשא כבד 'במקנה בכסף ובוזהב' הרכוש והכסף והזהב כי לא היה צריך לכל זה, והיה מכביד עליו בעבודת השי"ת. אמנם ידוע, שמעשה אבות סימן לבנים, ובא ללמדנו שאף אם השי"ת משפיע לאדם עשירות והרחבה שלא יבא לבעוט מרב טובה, כמאמר הכתוב 'וישמך ישורון ויבעט', 'שמנת עביט כשית ויטוש אלוה עשהו', והנה לעיל כתיב 'ויש אהלה' ופירש"י אהלה כתיב, בתחילה נטע אהל אשתו ואח"כ שלו מטעם צניעות, אולם כאן אפשר לומד הכוונה אחרת, טעם אומר אהלה בה' לשון נקבה ע"פ הוזה"ק שמפרש את כל הפרשה על הנשמה עם הגוף, וזה 'וילך למסעיו מנגב ועד בית אל' אע"ה הלך בדרך ה' כל חייו עד שהחזיר נשמתו לבוראו 'עד המקום אשר היה שם אהלה בתחילה', כלומר אהלה של הנשמה, וכשם שהיתה נשמתו בתחילת ביאתו לעולם בלא חטא כדרשינן בגמרא (בבא מציעא קו, א) ע"פ 'ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך' - שתהא יציאתך כביאתך, מה ביאתך לעולם בלא חטא אף יציאתך מן העולם בלא חטא, כך אע"ה היה שמור מן החטא כל ימיו למרות היותו עשיר ובר נכסים וזהו מוסר השכל שעלינו ללמוד להתנהג בדרך ה' ובתורתו אף אם השי"ת משפיע עלינו שפע ברכה וכל טוב, ולא ליפול ח"ו לרשת הס"א, לבעוט מרוב טובה והרחבה. (מקור ברוך)

אשר מגן צריך בידך (יד, ב)

הקב"ה הבטיח שיעזור לבניו בכל דוד ודוד

י"ל לא על שעות בלבד אמר זה, כי אם לו ולזרעו אחריו, כי מעת אשר החל רוח ה' לפעמו והשמיע עבודת ה' בארץ, אומות העולם צרים אותו ואת בניו אחריו עד היום הזה, וה' לא יעזבנו בידם. (לקט עני)

אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד (טו, א)

בעבודה לשם שמים גדול השכר למאד

דהנה אם האדם עובד את השי"ת על מנת לקבל פרס יש לשכרו גבול וקצבה, לאפוקי אם הוא עובד את השי"ת שלא ע"מ לקבל פרס, רק למען השי"ת ולמען כבוד שם קדשו, אז אין לשכרו גבול וקצבה, כי כמו שהשי"ת אין סוף, לשכרו אין סוף, והנה אברהם אבינו ע"ה עבד את השי"ת שלא ע"מ לקבל פרס רק למען שם קדשו. וזהו 'אנכי מגן לך' פירוש כיון שאנכי בחנם לך, כי תרגום של חנם הוא מגן (אונקלוס כט, טו) ופירושו, כיון שעיקר עבודתך הוא בחנם שלא ע"מ לקבל פרס, רק למען שם קדשי, וע"כ 'שכרך הרבה מאד' בלתי שיעור וגבול, ודו"ק. (אהבת שלום, י"ד י"ז השון)

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך (יב, א)

ע"י התחזקות בתורה ומעשים טובים מעוררים לקבלת תפילות ישראל

הנה האדם נקרא הולך כי הוא צריך לילך תמיד בדרך טובים מדרגא לדרגא לעשות נחת רוח לשמו יתברך ע"ד שאחז"ל ישראל מוסיפין כח בפמליא של מעלה, הול"ך נוטריקון ה'בו ליה' כ'בוד ועוין, וע"י ההליכה בדרך טובים נעשה התעוררות המרכבה העליונה, ה' רגלי המרכבה שהמה אברהם יצחק יעקב דוד לפעול עת רצון שתהא תפילת ישראל רצויה ומקובלת להמתיק דיני ג"פ אלקים העולים הר"ן, וזה מרומז בסמיכת הפרשיות בחרן ויאמר ה' אל אברהם, הר"ן עם תיבת ויאמר גימטריא תפל"ה וכשתצרף גם הג' תיבות ה' אל אבר"ם עם הכולל עולה מספר ע"ת רצו"ן, שע"י תפלה בעת רצון ממתיקים חרון אף אלקים, ובמה נזכה לעת רצון, על ידי תשובה באמת, לקבל על עצמנו מעתה לילך בדרך טובים מדרגא לדרגא שלמעלה, וז"ש 'לך לך' שנהיה בבחינת הולך, ופירש רש"י ז"ל 'להנאתך ולטובתך', הנא"ה גימטריא הול"ך ולטובתך מרמז שתהא ההליכה בדרך טובים לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו ואז מתעוררת המרכבה העליונה להמליץ שיקובל תפילת ישראל ברחמים וברצון להמתיק הדינים ולהמשיך חסדים, וז"ש אל הארץ אשר אראך, כי אראך בחינת כ' פשוטה, גימטריא הר"ת של ר"כב אלקים ר'בתיים אלפי ש'נאן הרומז על המרכבה העליונה שע"י התעוררות ה' רגלי המרכבה נזכה להמתיק החרון ברחמים וחסדים. (אהבת ישראל)

שכר המצוה הוא עצם השמחה בעשייתה

פירש רש"י 'להנאתך ולטובתך'. דלכאורה יש להבין כיון שזה אחד מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו ע"ה, אם כן איך שייך לומר לו לך לך לטובתך ולהנאתך ואעשך לגוי גדול וגו', ומה נסיון הוא זה. ואפשר דהנה ידוע (קידושין ל"ב, ב) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ואיתא בספרים הקדושים, דאם אדם שמחה ונהנה בעשיית המצוה במה שזוכה לעשות רצון הבורא ב"ה, שכר השמחה איכא בהאי עלמא, ותיכף כשאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה לך לך מארצך וממולדתך שמח מאד לקיים מצות הבורא ב"ה, וזה היה הנסיון שתיכף קיבל דברי השי"ת בשמחה רבה, ולכן בשכר זאת ההנאה אמר לו הקב"ה ואעשך לגוי גדול וגו'.

וזה שפירש רש"י להנאתך ולטובתך, דמה שנהנית מדיבור השי"ת וקבלת עליך בשמחה, וזהו לטובתך, שעל ידי השמחה תוכל לקבל שכר בהאי עלמא וזה לטובתך. (צמח צדיק)

ויעל אברהם ממצרים הוא וכל אשר לו (יג, א)

אברהם אבינו עבד להשי"ת גם בדברים גשמיים

איתא בזה"ק שירידת אאע"ה למצרים היה על דבר אכילת אדם הראשון מעץ הדעת ושתית יין של נח שלא יכלו לעמוד הזה, ואברהם אבינו ירד למצרים, והעידה התורה הקדושה עליו שעלה ממצרים הוא וכל אשר לו למקום הראשון. כי זה עיקר עבודה בכל אדם מישראל בשעה שעושה דברים גשמיים שלא ייכשל שם חס ושלוש, וזה נקרא בכל אדם יציאת מצרים, וזה חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, וזה לדעת מה שאמר ר"י בר חנינא מעולם לא נצחני אדם אלא תינוק ותינוקות ואשה. ויש הרבה דקדוקים רק נראה כנ"ל, בשעה שאדם עוסק בתורה ותפלה

אור צדיקים

יצא דהאזילא קדישא של תורה זיע"א

מך בעל האהבת שלום זיע"א

י'זחשון תקפ"ו

אורו של מרן רבינו רבי מנחם מענדיל מקאסוב זיע"א הפציע בשנת תקכ"ט, לאביו הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד זיע"א מקאלאמייא שהיה בעל תפילת אצל מרן הבעש"ט הק' זיע"א, רבינו הסתופף בצל מרן הרה"ק הרבי ר' אלימלך זיע"א, הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאראניאוסטראה זיע"א, הרה"ק רבי צבי הירש בעל הצמח ה' לצבי' מנדבורנא זיע"א, הרה"ק רבי משולם פייביש מזבריוא בעל היושר דברי אמת' זיע"א, והרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, בשנת תק"ס נתקבל רבינו לרבנות קאסוב. לאחר הסתלקות הרה"ק מנדבורנא בשנת תקס"ב נשאו תלמידיו את עיניהם ברבינו שיחל בהנהגת העדה, אך הוא לא הסכים לכך עד להסתלקות הרה"ק מסאסוב זיע"א. מדברי תורתו נדפס הספר 'אהבת שלום'. ויאסף אל עמיו ביום י"ז מרחשון תקפ"ו, ומנו"כ בקאסוב.

רבינו אמר שלא נמצא אדם בעולם שיש לו מדת אמת בשלימות, רק שאחד יותר רחוק משקר ואחד יותר ויותר, אבל אמת האמיתי בשלימות אין העולם הזה ראוי ומתוקן לקבל בתוכו, עד שיקויים מקרא כתוב בדניאל (יב, יא) 'ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שומם ימים אלך מאתים ותשעים' וכו'.

הרה"ק בעל ה'מקור ברוד' זיע"א אמר שרבינו לא נקרא בשם 'אהבת שלום' בגלל שלא אהב את המחלוקת, אלא גם בגלל שהוא אהב השתדל ופעל למען עשיית השלום, וסיפר בהקשר לכך מעשה ביהודי כנכבד בעל בעמיו, בשם ר' יעקב, אשר התגורר באחד הישובים הסמוכים לקאסוב, ובא לשבות שבת בצל רבינו בשלהי חודש אלול, בפרשיות נצבים וילך, ויען כי היו שם אורחים

רבנים ומורי הוראה, אשר לראש השנה לא יכלו לעזוב את צאן מרעיתם לבא ולהסתופף בצל קדשו של רבינו, לפיכך באו לשבת זו, כיבדו אותם בעליות לתורה, ואילו את ר' יעקב לא כיבדו בעליה, אחרי שב"ק בהפרד ר' יעקב מרבינו, עובר לנסיעתו לביתו, התנצל רבינו בפניו, שימחול לו על שלא השתדל לכבדו בעליה לתורה, שהרי העליות בשבת זו מעטות, ולשבת קודש באו רבנים, שאותם הצטרכו לכבד, והרגיעו, כי הרי הוא מתגורר בישוב הסמוך לקאסוב, בלי ספק יזדמן לבא לשבת בחדשי החורף, אזי יכבדו בעליה.

רבינו היה אומר 'הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו' ולמה יהיה זה כמו עונש, יען שהוא בורה מהכבוד, למה ירדוף אחריו דבר שאינו רוצה, ואמר בדרך הלצה, שהכבוד רודף אחריו, שלא יראה את הכבוד שיש לו, ונמצא שטוב לו, שיש לו כבוד ואינו נהנה ממנו, מחמת שאינו רואה אותו, וזה 'לפני כבוד ענוה', שאדם עניו לפני הכבוד, והכבוד רודף אחריו.

רבינו אמר על ענין 'תמידין כסדרין', בדרך צחות, הם 'שיתיה ה' לנגדי תמיד' (תהלים טו, ה) ו'חטאתי נגדי תמיד' (תהלים נא, ה).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

מקורות: אבן שתיה, זכרון אשר, כתבי מא"ה, מאמר מרדכי, ראשי אבות - מטשאראניא.

וקפחתי את פרנסתי' בכה מאד ככוונה גדולה, אז אמר רבינו להחסיד הנ"ל: שוטה אתה, ואין אתה יודע היכן צריכין לבכות, ולמה לא בכית על מה שאמרת מקודם לזה 'שהרעותי את מעשי ועל זה אם בכית ועשית תשובה בודאי היה לך תשועה גדולה.

רבינו אמר טעם למנהג החסידים לשתות 'לחיים', כי 'לחיים' בגימטריא 'מנהג', ומנהג שובר דין. ועוד

שפתותיו דובבות בקבר

הנוי והנצה לחי עולמים. כמה נאה הוא זה המנצה לחי עולמים, בתורה ותפלה ושירות ותשבחות ועובדין טבין.

אמר, מה שרואין שהחסידים שותים ומברכים לאחד ישועה או רפואה ונעשה כן, ומאיזה שורש נמשך הדבר כן, ואמר רבינו דאיתא במסכת סוטה (כו, ב) כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקים אותו, נמצא היא שותה המים והם מפסידים אותו, מכל שכן מדה טובה שמרובה ממדת פורעניות זה שותה ואיש אחר מקבל מזה רפואה וישועה.

פעם התוועדו יחדיו רבינו וגיטו הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זיע"א אצל הרה"ק רבי ארון לייב מפרימישלאן זיע"א, בצאתם שאל הרה"ק מפרימישלאן את בנו הרה"ק רבי מאיר זיע"א שהיה עדיין ילד, מי מהם נראה בעיניך יותר, ענה בנו, דער שווארצער (הוא הרה"ק מסטרעליסק שהיו לו שערות שחורות, ולרבינו היו שערות אדומות) אמר הרה"ק מפרימישלאן, שניהם צדיקים, אלא שזה (הרה"ק מסטרעליסק) עיבד את עצמו שלאחר מאה ועשרים שנה יעבירוהו המלאכים לארץ ישראל, וזה (רבינו) עיבד את עצמו שבמקום מנוחתו ישרה קדושת ארץ ישראל.

וכן מסופר כי בעת אשר היה הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאוו זיע"א על ציון רבינו, נשתתה שם זמן רב, ולאחר מכן אמר שהרגיש שם קדושת ארץ ישראל, ולא היה יכול לפרוש משם, וכששמע זאת בן רבינו, ה"ה מרן בעל ה'תורת חיים' זיע"א אמר, כי כן אמר אביו הק' שקידש את עצמו שיהיו ד' אמותיו מקודשים בקדושת ארץ ישראל.

כשחל היארצייט של הרה"ק רבי ישראל אברהם זיע"א בן הרה"ק הרבי ר' זושא זיע"א, שלח רבינו כסף עם חסידיו שיקנו משקה וישתו לחיים ויאחלו תיקון לנשמת הנפטר ושיעלה מעלה מעלה בעולם העליון, וכשראה אותם תמהים ואומרים מי אנו שנוכל לברך צדיק שכמוהו, והאם צריך הוא כלל לברכתם, אמר להם רבינו, אל תתפלאו, כי שעה טובה כזאת שאפשר לרכוש בעולם הזה, אי אפשר לרכוש בעולם העליון.

כשעלה הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאראניא אוסטראה זיע"א לארץ הקודש, שלח בדרכו את אחד מבני חבורתו שיסע לקאסוב אל בית תלמידו - רבינו, ויאמר לו בשמו שהוא מסמיך אותו לרבי ומנהיג בישראל, ורבינו היה אז עני גדול וחי בדחוק נוראה, ומחברתו בקודש היתה מוכרת סיד כבוי, וזה היה עבודה קשה, ומזה היתה מפרנסת את ביתה בצמצום גדול, כשהגיע השליח לבית רבינו ראה שהרבנית עומדת בחצר עם הסיר, וילדיה ששיחקו בחצר הפכו אגב מרוצתם את כל החביות עם הסיד ונשפך הכל על הארץ וכל עמלה ירד לטמיון, ונכנסה לבעלה הק' שישב ולמד והתאווננה לפניו מתוך עגמת נפש, ראה נא מה עוללו הילדים שלך, והשיב לה רבינו במתינות, אז ס'איז שוין גאר שלעכט ווערט גוט, ובתוך כך נכנס השליח אליו ואמר לו, הרבי שלחני לאמר לכם אז איר מעגט שוין ווערן רבי, כשאך יצא השליח מביתו ניגש אליו יהודי דייטשל ושאלו היכן גר הרבי והראה על בית רבינו, ונכנס אליו ונתן לו קוויטל ועשרה רייניש לפדיון.

רבינו אמר לפרש לשון הברכה 'בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי', דהנה הבורא יתברך ברא הרבה נפשות עם פרנסתם וחסרונם, אם כן מפני מה חוסר הפרנסה או שאר חסרון הוא 'על כל', מפני הצדיק הנקרא 'כל חי', ואין בהם דעת ואין מעורר להחזיק בו ולתמוכו, על כן בא עליהם הצרה הזאת, על כן מי שיש בו דעת יתמוך התלמיד חכם טרם בוא אליו הצרה, ואל ישים אשם נפשו של הת"ח.

פעם נכנס רבינו לבית המדרש ומצא אחד שיושב ואומר 'מעמדות', וכשבא הלה לתיבות